

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง เนื่องจากเป็นการวิจัยที่มีหลายขั้นตอน ในบทนี้จะได้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร

1.1.1 ประชากรในขั้นการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ที่มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานในหน่วยงานทางการศึกษา หรือในสถานศึกษามาแล้วรวมกันเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

1.1.2 ประชากรในขั้นตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบ มี 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 170 คน และผู้ดำเนินการพัฒนา ได้แก่ผู้บริหารหน่วยงานนอกสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างในขั้นตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non probability sampling) โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 84) ได้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 25 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างในขั้นตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane' (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2541 : 61 ; อ้างอิงจาก Taro Yamane', 1970. *Statistics : An Introductory Analysis*. p. 886) กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 119 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีวิธีการดังนี้ นำจำนวนโรงเรียนแต่ละอำเภอมาเทียบสัดส่วนร้อยละ เมื่อได้จำนวนแต่ละอำเภอแล้ว ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้ผู้บริหารของโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และผู้ดำเนินการพัฒนา ซึ่งเป็นผู้บริหารหน่วยงานนอกสถานศึกษา ศึกษาพิเศษ นักวิชาการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non probability sampling) โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 84) ได้ผู้ดำเนินการพัฒนา จำนวน 25 คน

$$n = N / 1 + Ne^2$$

เมื่อ	n	หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	หมายถึง จำนวนประชากร
	e	หมายถึง ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ซึ่งในที่นี้กำหนดให้มีค่าเท่ากับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จำนวน 119 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร/กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
อ่างทอง

อำเภอ	ประชากร ผู้บริหาร	กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร
เมืองอ่างทอง	27	19
ไชโย	20	14
ป่าโมก	13	9
โพธิ์ทอง	37	26
วิเศษชัยชาญ	38	27
สามโก้	12	8
แสวงหา	23	16
รวม	170	119

2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการเตรียมการ
2. ขั้นการสังเคราะห์รูปแบบ
3. ขั้นการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ
4. ขั้นการตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบ
5. ขั้นการสรุปผล

การดำเนินงานแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขั้นการเตรียมการ

1.1 ศึกษาค้นคว้า เอกสารเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการและแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ขั้นตอนการสังเคราะห์รูปแบบ

2.1 นำผลที่ศึกษาได้จากขั้นที่ 1 มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระหว่างองค์ประกอบแต่ละส่วนของรูปแบบ

3. ขั้นตอนการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

3.1 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 25 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ

3.2 นำรูปแบบที่ปรับปรุงแล้ว ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนำไปตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบ

4. ขั้นตอนการตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบ

4.1 ให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 119 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane' (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2541 : 61 ; อ้างอิงจาก Taro Yamane', 1970, *Statistics : An Introductory Analysis*, p. 886) ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีวิธีการดังนี้ นำจำนวนโรงเรียนแต่ละอำเภอมาเทียบสัดส่วนร้อยละ เมื่อได้จำนวนแต่ละอำเภอแล้ว ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและใช้ผู้บริหารของโรงเรียนที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และผู้ดำเนินการพัฒนา ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 25 คน

5. ขั้นตอนการสรุปผล

5.1 ปรับปรุงแบบสอบถามที่เกี่ยวกับรูปแบบที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอน

5.2 สรุปและนำเสนอรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอน

5.3 อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามฉบับที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Likert' s Rating Scale) มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่ารายละเอียดของรูปแบบ

ความที่ระบุนั้นมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด กำหนดระดับความคิดเห็นเป็นน้ำหนักคะแนนตามวิธีของลิเคิร์ท ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 156 – 157)

ไม่เหมาะสม	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 1
เหมาะสมน้อย	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 2
เหมาะสมปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 3
เหมาะสมมาก	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 4
เหมาะสมมากที่สุด	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 5

แบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) มีจุดมุ่งหมายให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ดำเนินการพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่ารายละเอียดของรูปแบบความที่ระบุนั้นมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด กำหนดระดับความคิดเห็นเป็นน้ำหนักคะแนนตามวิธีของลิเคิร์ท ดังนี้

เป็นไปได้ไม่ได้	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 1
เป็นไปได้น้อย	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 2
เป็นไปได้ปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 3
เป็นไปได้มาก	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 4
เป็นไปได้มากที่สุด	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 5

4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาหรือสิ่งที่ต้องพัฒนา และขั้นตอนการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย จัดทำเป็นเครื่องมือ จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

1. นำกรอบแนวคิดมาวิเคราะห์แล้วสร้างเป็นรูปแบบ โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาหรือสิ่งที่ต้องพัฒนา และขั้นตอนการพัฒนา
2. นำร่างรูปแบบเสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบปรับปรุงและแก้ไข

3. นำรูปแบบที่ปรับปรุงและแก้ไขตามที่กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 25 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ดำเนินการพัฒนา

นำรูปแบบที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนากาจะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วมาเป็นแบบสอบถามในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบตามความคิดของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ดำเนินการพัฒนา

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอให้ออกหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 25 ฉบับ แล้วนำแบบสอบถามฉบับที่ 1 พร้อมหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยตนเอง

5.2 ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอให้ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอ่างทอง เพื่อขอความร่วมมือให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ดำเนินการพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบ จากนั้น นำแบบสอบถามฉบับที่ 2 พร้อมหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัยไปให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาด้วยตนเอง

5.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับที่ 2 พร้อมหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ส่งไปให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ดำเนินการพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตรวจสอบถาม เป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้วิจัยขอความร่วมมือจากศูนย์ประสานงานประจำอำเภอ ของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง เป็นผู้จัดส่งให้ ส่วนกลุ่มผู้ดำเนินการพัฒนาผู้วิจัยจัดส่งด้วยตนเอง

5.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากศูนย์ประสานงานสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง

5.4 ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถามที่ส่งกลับคืน และดำเนินการติดตามแบบสอบถามที่ยัง ไม่ได้ส่งกลับ จนกว่าแบบสอบถามที่ส่งกลับมามีจำนวนร้อยละ 100

5.5 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดลำดับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.1 การจัดกระทำข้อมูล

6.1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความเรียบร้อยและความถูกต้อง ความสมบูรณ์ในการตอบ

6.1.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ไปลงรหัสและนำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่อง ไมโครคอมพิวเตอร์ มาบันทึกลงเพิ่มข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows Version 11.00 เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติตามจุดมุ่งหมาย

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้านและรวมทั้งหมด แล้วทำการทดสอบ เพื่ออ้างอิงทางสถิติเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test ในการทดสอบได้กำหนดเกณฑ์ความเหมาะสมไว้ ว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสมต้องมากกว่า 4.00

6.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของรูปแบบ ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้านและรวมทั้งหมด แล้วทำการทดสอบ เพื่ออ้างอิงทางสถิติเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test ในการทดสอบได้กำหนดเกณฑ์ความเป็นไปได้ไว้ว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความเป็นไปได้ต้องมากกว่า 4.00

6.2.3 นำรูปแบบที่ผ่านการตรวจสอบความเป็นไปได้ของผู้บริหารสถานศึกษาและ ผู้ดำเนินการพัฒนาร่วมกันมาทำการเปรียบเทียบความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำ ทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ดำเนินการพัฒนา เป็นรายชื่อ รายด้านและรวมทั้งหมด โดยใช้ t-test (Independent -Sample t-test)

6.2.3 ผลการวิจัย ได้นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ตามรายละเอียด ในบทที่ 4